

87
نویسندگان در خطر

57
نویسندگان در زندان

ایران

امحیط محدود کننده آزادی بیان در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ به شدت بدتر شد، زیرا ایران در تظاهرات ضد دولتی پس از قتل مهسا امینی زن جوان کورد در ماه سپتامبر، که به اتهام عدم بد حجابی بازداشت شده بود، غرق شده بود. در بحبوحه سرکوب گسترده معترضان که طی آن هزاران نفر، اکثراً مردان و زنان جوان، دستگیر و بازداشت و صدها نفر کشته شدند، مقامات دست به سرکوبی پیشگیرانه علیه جامعه هنری ایران زدند و به طور سیستماتیک نویسندگان هنرمندان شناخته شده را هدف قرار دادند. صدهای مخالف با دستگیری و بازداشت. از جمله ترانه علیدوستی، بازیگر و مترجم برجسته که در تلاش برای تسکین مردم بود. شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد در نوامبر ۲۰۲۲ یک هیئت حقیقت یاب جدید برای بررسی وضعیت رو به وخامت حقوق بشر در ایران تأسیس کرد

آزادی بیان در شبکه های اجتماعی و آنلاین که قبلاً در ایران بسیار محدود شده بود - در معرض تهدید بیشتری قرار گرفت. دو هفته قبل از مرگ امینی، مقامات ایرانی سه ماده از «لایحه حمایت از کاربران اینترنت» را تصویب کردند که دسترسی و استفاده از اینترنت را محدود کرده بود و زیرساخت اینترنت ایران را تحت کنترل سرویس های امنیتی قرار می داد. همزمان با شروع اعتراضات، دولت ایران نیز با بستن رسانه های خبری، زندانی کردن و تهدید روزنامه نگاران (از جمله کسانی که در خارج از کشور فعالیت می کنند)، و قطع یا کند کردن سرعت اینترنت، جریان اخبار، اطلاعات و پلتفرم های مخالف را محدود کرد. در حالی که توییتر، فیس بوک و یوتیوب قبلاً در ایران ممنوع شده بودند، دسترسی به اینستاگرام و واتس اپ برای تمام ارائه دهندگان اصلی اینترنت در ۲۱ سپتامبر ۲۰۲۲ محدود شد. سایت «نت بلاکس» اختلالات اینترنت را در زاهدان، سیستان، بلوچستان و استان کردستان ثبت کردند

تعداد نویسندگان و روشنفکران در زندان های ایران افزایش یافت که نشان دهنده افزایش بیش از دو برابری از ۲۲ نفر به ۵۷ نفر است. بخش بزرگی از پرونده های جدید در سال ۲۰۲۲ پس از شروع اعتراضات در ماه سپتامبر تشکیل شدند. این پرونده ها یا شامل بازداشت های پیشگیرانه هستند یا با هدف ساکت کردن مخالفان شناخته شده ای (که تعدادی از آنها قبلاً زندانی شده بودند) از قبیل نویسندگان و هنرمندانی که از طریق نوشته ها و موسیقی خود از معترضان حمایت می کردند، تشکیل شدند

نویسندگان در معرض خطر: موارد و روندهای کلیدی

دولت ایران به مجازات مخالفان و انتقادهای ادامه داد و اغلب از اتهاماتی مبتنی بر امنیت ملی یا «تبلیغ علیه دولت» برای سرکوب آزادی بیان به کار برد. چندین خواننده رپ که به صراحت از دولت انتقاد می کردند، به جرائمی متهم شده اند که احتمالاً مجازات اعدام را در پی دارد. تعداد زیادی از نویسندگان و شاعران که ظاهراً به دلیل نوشته هایشان در حمایت از اعتراضات هدف قرار گرفته بودند، با دوره های کوتاه تری از بازداشت مواجه شدند. از جمله امیرحسین بریمانی شاعر و کارگردان تئاتر، فرشید قربانیور نویسنده و مفسر ادبی، و شاعران مونا برزویی، بهنازamani، عاطفه چهارمحالیان، بهروز یاسمی و سعید هلیچی. افراد دستگیر شده به طور مکرر با نقض آیین دادرسی و حقوق بشر از جمله بدرفتاری در زندان مواجه شدند. در حالی که برخی بدون قید و شرط آزاد شدند، برخی دیگر متهم شناخته شدند یا با قرار وثیقه آزاد شده اند. این دستگیری و بازداشت ها همچنین پیامهای تهدیدآمیز برای جامعه هنری ایران هستند که به جای مخالفت آشکار با دولت، آنها را خودسانسوری تشویق می کند

نسرین ستوده برنده "جایزه آزادی نگارش" سال ۲۰۱۱ از انجمن قلم آمریکا-پن است. وی تهدید شده بود که در صورت مصاحبه با مطبوعات خارجی به زندان بازگردانده خواهد شد. شخصیت دیگر نرگس محمدی، نویسنده و فعال سیاسی است که شجاعانه در زندان اوین به اعتراضات خود بر علیه سرکوبهای حکومتی ادامه داد. نرگس محمدی، نویسنده، فعال و زندانی سیاسی سابق در ژانویه ۲۰۲۲ به هشت سال و ۷۰ ضربه شلاق محکوم شد. او همچنان به سخنان خود از زندان اوین ادامه داد. اغلب به نمایندگی از گروهی از زندانیان سیاسی زن که به صورت دسته جمعی اظهارات می کردند. خواسته های آنها عبارتند از تظاهرات، مطالبه حقوق اولیه بشر و اعتراض به شرایط بد بازداشت شدگان

سرکوب هماهنگ دولت بر کانون نویسندگان ایران در سال ۲۰۲۲ ادامه یافت. اگرچه نویسنده، مدیر انجمن و برنده جایزه «باربی آزادی نوشت» سال ۲۰۲۱، کیوان باژن در ماه مارس آزاد شد، همکار اورضا خندان مهابادی، نویسنده رضا آزاد نشد. او همچنان پشت میله های زندان (به غیر از مرخصی مختصر پزشکی در اوایل سال پس از ابتلا به کووید در زندان) با وجود شرایط پزشکی از قبل موجود، باقی ماند. او تا زمان آزادی با عفو عمومی در فوریه ۲۰۲۳ در زندان ماند. همکار آنها بکتاش آبتین، شاعر و فیلمساز، در ۸ ژانویه ۲۰۲۲، پس از اینکه مقامات از ارائه مراقبت های پزشکی لازم به او خودداری کردند، در بازداشت درگذشت. کیوان مهتدی و آیشا اسداللهی، فعالان کارگری، نویسندگان، مترجمان و اعضای کانون نویسندگان در ماه می بازداشت شدند. اسداللهی در مرداد ماه با قرار وثیقه آزاد شد و مهتدی در ژانویه ۲۰۲۳ به اتهامات واهی «تبانی و تبلیغ علیه نظام» به شش سال حبس تعزیری محکوم شد. در اواخر سال، تعدادی از اعضای فعلی هیئت مدیره کانون نویسندگان حدود یک ماه قبل از آزادی با قرار وثیقه آزاد شدند، از جمله شاعران آیدا عمیدی، روزبه سوهانی و علیرضا آدینه. همکارشان علی اسداللهی در بهمن ماه آزاد شد.

حسین رونقی، وبلاگ نویسی که در ۲۴ سپتامبر دستگیر شد نیز در بازداشت مورد بدرفتاری قرار گرفت. رونقی که از قبل شرایط پزشکی داشت و یکی از کلیه های خود را در حبس قبلی اش برای فعالیت های سیاسی از دست داده بود، مورد ضرب و شتم شدید قرار گرفت و از مراقبت پزشکی محروم شد. او در اواخر نوامبر پس از ۶۵ روز اعتصاب غذا به قید وثیقه از بیمارستان مرخص شد. رونقی، خانواده و دوستانش پس از آزادی مورد تهدید و آزار و اذیت قرار گرفتند. گلرخ ابراهیمی ایرایی، نویسنده ادبی و زندانی سیاسی سابق، پنجم شهریورماه در منزل خود بازداشت و در جریان بازداشت توسط نیروهای امنیتی مورد تعرض قرار گرفت. او به دلیل فعالیت هایش در رسانه های اجتماعی به «اجتماع و تبانی و همچنین تبلیغ علیه دولت» متهم شد. مهدی بهمن، شاعر و نویسنده که در ۱۱ اکتبر دستگیر شده بود، به اتهام جاسوسی به اعدام محکوم شد. او تا پایان سال پشت میله های زندان ماند.

دولت ایران همچنین هنرمندان، ترانه سرایان و خوانندگان منتقد که به صراحت به موضوعات سیاسی یا اجتماعی پرداخته بودند را هدف قرار داد. سامان یاسین، خواننده رپ کورد، در تاریخ ۲ اکتبر در یک یورش به خانه اش دستگیر شد. او در بازداشت تحت شکنجه قرار گرفت و ۹ روز بعد به محرابه متهم شد، جرمی که حکم اعدام را در پی دارد. این تحول زنگ خطر را برای نهادهای بین المللی مانند سازمان ملل برانگیخت. توماج صالحی، ترانه سرا و خواننده مشهور رپ که اولین بار در سپتامبر ۲۰۲۱ دستگیر و در اوایل سال ۲۰۲۲ به حبس تعلیقی محکوم شد، در ۳۰ اکتبر ۲۰۲۲ پس از انتشار پست های موسیقی و شبکه های اجتماعی در حمایت از اعتراضات، مجدداً بازداشت شد. او در سلول انفرادی بود و در بازداشتگاه به شدت شکنجه شد. او همچنین با اتهاماتی مواجه است که ممکن است منجر به اعدام شود

نویسندگان مدافع حقوق اقلیت های قومی و مذهبی هم در ایران مورد هدف قرار می گیرند. در ژانویه ۲۰۲۲ زهرا محمدی، معلم زبان کوردی و مدافع حقوق بشر، محکومیت پنج سال زندان خود را به اتهام "تاسیس یا رهبری سازمانی که هدف آن برهم زدن امنیت ملی است" آغاز کرد. محقق کورد مذغان کاووسی که از اقلیت مذهبی یارسانی است، از ابتدای شهریور ماه به مدت چهار ماه بازداشت و سپس به اتهام «اجتماع و تبانی»، «توهین به رهبر ایران» به پنج سال و پنج ماه زندان محکوم شد. مهوش ثابت، نویسنده و شاعر بهایی در ژوئیه ۲۰۲۲ به عنوان بخشی از سرکوب اقلیتهای مذهبی دستگیر شد و در نوامبر به همان اتهاماتی که به زهرا محمدی هم زده شده بود، به ده سال زندان محکوم شد. او در زندان، مدت طولانی را در سلول انفرادی گذراند

توصیه ها

- خطاب به دولت ها و نهادهایی که با ایران تعامل دارند
- کشورهای که روابط دیپلماتیک خود را با ایران حفظ می کنند باید تسهیلات ویزایی برای ورود و مهاجرت را برای اعضای جامعه هنری ایران فراهم کنند تا پناهگاه موقتی برای آنها در برابر خطرات داخلی فراهم شود

- امکان پیگیری سریع درخواست های پناهندگی برای نویسندگان و هنرمندانی که با آزار و شکنجه روبرو هستند باید فراهم شود
- با مقامات محلی همکاری کنید تا از نویسندگان و هنرمندان در دیاسپورا که ممکن است هدف سرکوب فراملی رژیم ایران باشند، حمایت شود
- به حمایت و توانمندسازی گروه های جامعه مدنی و اعضای جامعه هنری، از طریق ایجاد بورسیه و اقامتگاه برای نویسندگان و هنرمندان در معرض تهدید و تبعید پردازید

خطاب به دولت آمریکا

- تصویب قانونی چون «قانون سیاست سرکوب فراملی» برای مقابله با سرکوب فراملی، که دولت ایران عامل اصلی آن است و تهدیدی برای آزادی بیان در سطح جهان است

- خطاب به شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد، هیأت حقیقت یاب مستقل بین المللی در مورد جمهوری اسلامی ایران، گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در مورد وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران، گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در مورد وضعیت مدافعان حقوق بشر، گزارشگر ویژه سازمان ملل در زمینه ترویج و حمایت از آزادی بیان و گزارشگر ویژه سازمان ملل در زمینه حقوق فرهنگی
- مرتباً در مورد موارد فوری نگران کننده و همچنین در مورد موضوع شرایط زندان و رفتار با زندانیان سیاسی صحبت کنید
 - مأموریت حقیقت یاب بین المللی مستقل باید نویسندگان و هنرمندان را به عنوان یک گروه ویژه در تحقیقات و گزارش های خود بگنجانند و تلاش کند تا شهادت این افراد و سازمان های جامعه مدنی که نماینده آنها هستند را به گونه ای درج کند که در صورت نیاز برای ایمنی آنها از هویت آنها محافظت شود